

Minjastofnun
Íslands

The Cultural
Heritage Agency
of Iceland

Umhverfis- og skipulagssvið

Suðurgata 39
101 Reykjavík

(354) 570 13 00

www.minjastofnun.is

Kennitala: 440113-0280

Vegagerðin
Helga Jóna Jónasdóttir
Verkefnastjóri
Borgartúni 5-7
105 Reykjavík

Reykjavík 16. júlí 2021
MÍ202107-0089/ 6.10 / K.M.

Efni: Hliðarvegur í Lækjarbotnum við Suðurlandsveg.

Minjastofnun Íslands hefur móttengið tölvupóst Helgu Jónu Jónasdóttur verkefnastjóra f.h. Vegagerðarinnar, dags. 08.07.2021. Óskað er eftir umsögn um framkvæmdir við hliðarveg í Lækjarbotnum.

Í tölvupóstinum kemur fram að komið sé að vinnu við breikkun Suðurlandsvegar á u.þ.b. 5 km kafla á milli Fossvalla og Hólmsár. Til stendur að leggja hliðarveg að Waldorfsskóla sem ekki var sýndur í matsskýrslu framkvæmdarinnar árið 2009. Þá segir að sneitt verði hjá fornleifum og vernduðum svæðum í Lækjarbotnum sem fjallað er um í matsskýrslunni og fornleifakönnun vegna framkvæmdanna. Um sé að ræða tvær fornleifar, GK:B1 og GK:B17.

Fyrir liggur fornleifaskráningarskýrsla Skriðuklaustursrannsóknna frá árinu 2006, *Fornleifakönnun. Vegna fyrirhugaðrar breikkunar Suðurlandsvegar frá Hafravatni að Hveragerði*. Í skýrslunni er ekki fjallað sérstaklega um GK:B1 en staðsetning er sýnd á loftmynd. Um mun vera að ræða svokölluð Tröllabörn. Fjallað er um Tröllabörn í matsskýrslunni. Þar segir að Tröllabörn séu friðlýst náttúruvætti og að talið sé að þau hafi verið notuð sem fjárskýli og jafnvel sem sæluhús. Engin merki um slíka notkun mun vera að finna í Tröllabörnunum í Lækjarbotnum. Leita þarf umsagnar Umhverfisstofnunar vegna Tröllabarnanna.

Í fornleifaskráningarskýrslu segir að GK:B17 sé forn túngarður sem líklega hafi legið í kringum gamla bæjarstæðið í Lækjarbotnum, áður Lögberg. Túngarðurinn er sagður vera 15 metrum sunnan frá þjóðveginum og að innan túngarðsins megi finna fjárhús, heimagrafreit og aðrar rústir. Hvorki túngarðurinn né aðrar fornleifar sem talað er um í skráningarskýrslunni hafa verið mældar upp.

Vakin er athygli á því að skv. 51 gr. laga um menningarminjar nr. 80/2012 eru ákvarðanir Minjastofnunar Íslands skv. 20., 23., 24., 28., 42. og 43 gr. sömu laga endanlegar á stjórnsýslustigi og ekki kærnlegar til æðra stjórnvalds. Jafnframt er vakin athygli á því að skv. 21. gr. stjórnsýslulaga nr. 37/1993 getur aðili máls óskað eftir skriflegum rökstuðningi stjórnvalds fyrir ákvörðun hafi slíkur rökstuðningur ekki fylgt ákvörðuninni þegar hún var tilkynnt. Beiðni um rökstuðning fyrir ákvörðun skal bera fram innan 14 daga frá því að aðila var tilkynnt ákvörðunin og skal stjórnvald svara henni innan 14 daga frá því hún barst.

Kristinn Magnússon
Verkefnastjóri
kristinn@minjastofnun.is

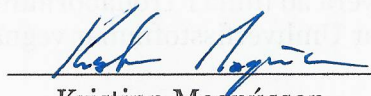
Á yfirlitsmynd Vegagerðarinnar má sjá að nýi hliðarvegurinn á að liggja á milli túngarðsins og núverandi Suðurlandsvegur. Þarna liggur í dag slóði sem munu vera leifar gamla Suðurlandsvegarins. Í fornleifaskráningarskýrslunni kemur fram að einungis eru 15 m milli gamla túngarðsins og núverandi vega og því erfitt um vik að koma þar fyrir vegi með fyllingum sínhvoru megin við veginn.

Minjastofnun Íslands telur að þurfi fornleifafræðing til að mæla upp gamla túngarðinn og þær minjar sem kunna að leynast innan hans. Setja þarf útlínur fornleifanna á loftmynd/kort ásamt fyrirhuguðu vegstæði hliðarvegar og fyllingum. Gera þarf grein fyrir hvernig fyrirhugað er að forðast rask á fornleifunum.

Minjastofnun telur að samhliða þeirri skráningu sem fjallað er um hér að ofan ætti að fá fornleifafræðing til að kanna það svæði sem fer undir nýjan hliðarveg að Waldorfsskóla og ekki hefur verið kannað áður.

Minjastofnun Íslands mun taka afstöðu til framkvæmdar við nýjan hliðarveg að Waldorfsskóla þegar skráning fornleifa á fyrirhuguðu framkvæmdasvæði hefur verið uppfærð og fyrir liggur hvaða áhrif framkvæmdin mun hafa á fornleifar. Bent skal á að í 21. gr. laga um menningarminjar (Nr. 80/2012) stendur m.a.: *Fornleifum, sbr. 3. mgr. 3. gr., jafnt þeim sem eru friðlýstar sem þjóðminjar og þeim sem njóta friðunar í krafti aldurs, má enginn, hvorki landeigandi, ábúandi, framkvæmdaraðili né nokkur annar, spilla, granda eða breyta, hylja, laga, aflaga eða flytja úr stað nema með leyfi Minjastofnunar Íslands.*

Virðingarfyllst,
f.h. Minjastofnunar Íslands

Kristinn Magnússon
verkefnastjóri

Bréfið er sent í tölvupósti til:

Helgu Jónu Jónasdóttur (hjj@vegagerdin.is)